

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра тактико-спеціальних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Начальник кафедри

полковник О.ЧЕРНЯВСЬКИЙ

« _____ » _____ 20__ року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування

(в тому числі Стройова підготовка)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
(перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

вид дисципліни _____ загальна підготовка (обов'язкова) _____
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна _____
(денна/заочна)

Харків – 2019 рік

Обсяг дисципліни: 3 кредитів ECTS 90 годин.

Групові заняття: 28 годин.

Практичних занять: 22 годин.

Самостійне заняття під керівництвом викладача: 30 годин.

Форма контролю: модульний контроль, екзамен.

Термін викладання для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»:
2-7 семестр.

Мова викладання: українська.

Мета:

Метою викладання навчальної дисципліни “Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (у тому числі стройова підготовка)” є навчити курсантів використовувати в своїй практичній діяльності знання положень Конституції України, законів щодо військової служби, статутів ЗС України, Військової присяги, міжнародного гуманітарного права; виконувати функціональні обов’язки в ході навчально-бойової діяльності підрозділу; здійснювати дисциплінарну практику; використовувати основні форми і методи профілактичної роботи в підрозділі.

Компетентності:

1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо на засадах патріотизму і державності, використовувати правові відносини для успішного вирішення поставлених завдань, забезпечувати охорону державної таємниці (ЗК-1).

2. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети, стійко переносити фізичні навантаження, нервово-психічні напруження і несприятливі фактори професійної діяльності (ЗК-3).

3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, приймати оперативні, обґрунтовані рішення відповідно до обстановки, що склалася (ЗК-4).

4. Визначеність і наполегливість у виконанні обов'язків і поставлених завдань.(ЗК-6).

Результати навчання:

1. Знання та розуміння правових засад функціонування держави; основ законодавства України; системи забезпечення національної безпеки України та основні принципи її функціонування; структури сектору національної безпеки та оборони держави, особливості функціонування і взаємодії його складових; основ діяльності та структури сучасних європейських інститутів і міжнародних відносин в умовах інтеграційних процесів (ПРН 1).

2. Знання та навички щодо організації заходів морально-психологічного забезпечення особового складу підрозділу в різних умовах обстановки при застосуванні штатного озброєння і військової техніки під час виконання завдань за призначенням (ПРН 3).

3. Вміння застосовувати знання на практиці, розв'язувати задачі, пов'язані з якісною та кількісною інформацією (ПРН 4).

4. Знання та навички щодо прийняття рішень у звичайних та екстремальних умовах, віддавання наказів (розпоряджень), несення відповідальності за їх виконання; проведення службових нарад, звітування, планування; організації безпечної діяльності підлеглих, мотивування підлеглих; застосування правил охорони державної таємниці, роботи зі службовою та іншою документацією (ПРН 9).

5. Вміння використовувати в практичній діяльності знання положень Конституції України, законів щодо військової служби, статутів ЗС України, Військової присяги, міжнародного гуманітарного права; здійснювати дисциплінарну практику; використовувати основні форми і методи профілактичної роботи в підрозділі (ПРН 10).

Теми, що розглядаються:

Блок змістових модулів 1. Підготовка солдата.

Змістовий модуль 1. Обов'язки, права та відносини між військовослужбовцями їх розміщення. Розподіл часу і повсякденний порядок.

Змістовий модуль 2. Військова дисципліна та відповідальність військовослужбовців за порушення законів України.

Змістовий модуль 3. Підготовка та несення служби особами добового наряду.

Змістовий модуль 4. Збереження і зміцнення здоров'я військовослужбовців.

Змістовий модуль 5. Стройові прийоми та рух без зброї.

Змістовий модуль 6. Стройові прийоми та рух із зброєю.

Змістовий модуль 7. Організація та несення вартової служби.

Блок змістових модулів 2. Підготовка сержанта.

Змістовий модуль 8. Підтримання правопорядку та військової дисципліни у підрозділі.

Змістовий модуль 9. Порядок зберігання стрілецької зброї у підрозділі.

Змістовий модуль 10. Строї відділення (взводу).

Блок змістових модулів 3. Підготовка офіцера.

Змістовий модуль 11. Обов'язки посадових осіб роти.

Змістовий модуль 12. Організація та методика підготовки і проведення занять.

Форма та методи навчання:

денна форма навчання;

Методика вивчення навчальної дисципліни “Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (в тому числі стройова підготовка)” спрямована на повне засвоєння курсантами всіх модулів дисципліни поряд з суспільними науками та іншими загальновійськовими, тактико-спеціальними та військово-технічними дисциплінами, закладає підґрунтя військової освіти, цементує професію, морально-ділові якості і на базі цього виховує у офіцерських кадрів високу військову майстерність, постійну готовність до забезпечення бойових дій.

Для вивчення окремих навчальних елементів навчальної дисципліни “Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (в тому числі стройова підготовка)” підібрані найбільш ефективні прийоми і засоби. Для забезпечення достатності освітнього рівня підготовки військових фахівців та готовності до виконання службово-бойових функцій на первинних офіцерських посадах протягом 3-5 років, ефективним прийомом вивчення в курсі “Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (в тому числі стройова підготовка)” обрано запозичення з доступних інформаційних

джерел досвіду армій провідних країн світу та перспектив їх розвитку. З метою виконання вимог командувача СВ ЗС України, викладених в організаційно-методичних вказівках з підготовки СВ, в умовах зміни сучасної тактики навчання, заняття дисципліни передбачено проводити відповідно до поточних керівних документів.

Методика викладання дисципліни виходить із основних принципів дидактики (теорія обґрунтування і навчання). Вона надає науково-педагогічну характеристику формам і методам навчання, вказує на більш доцільні їх поєднання для досягнення визначеного ступеню навчання, визначає умови найбільш ефективного їх використання.

Для досягнення основної мети навчання програмою передбачені наступні форми навчання:

- фронтальна форма навчання, коли усі курсанти під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно;
- групова форма навчання, коли курсанти поєднуються в групи (відділення) в залежності від штатної структури підрозділу, які працюють паралельно;
- індивідуальна форма навчання, коли курсанти виконують завдання послідовно, один за одним.

При цьому, залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи:

- пояснювально-ілюстрований метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а курсанти її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, відео- і кінофільми, комп'ютерний ілюстрований матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня "Знати";
- репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача. Він повинен використовуватися при проведенні практичних занять. Використовуючи цей метод, викладач досягає рівня "Вміти" при вивченні теми.

Вищевказані методи надають курсантам знання, вміння, навички. Для розвитку їх творчих здібностей викладач повинен використовувати методи проблемного навчання: проблемне викладання, частково-пошуковий (евристичний) метод, винахідницький метод.

Проблемне викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей

метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння курсантом способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає курсантів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички творчого мислення.

Частково-пошуковий (евристичний) метод служить меті поступового наближення курсантів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань по прийняттю рішення на бій, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам курсант.

Винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду творчої діяльності. Викладач використовує його для забезпечення творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності є умовою формування зацікавленості, потребу в такій формі діяльності. Формами застосування цього методу є: завдання на самопідготовку.

Тільки проблемні методи забезпечують глибоке засвоєння знань на рівні їх творчого застосування, оволодіння методами творчого мислення, досвідом практичної і творчої діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни: “Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (в тому числі стройова підготовка)” відіграє важливу роль у військово-професійному орієнтуванні майбутніх офіцерів на самостійне виконання службово-бойових функцій на первинних офіцерських посадах, зазначених у вибіркової частині освітньо-кваліфікаційної характеристики випускника факультету.

З врахуванням цього, зміст програми навчальної дисципліни “Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (в тому числі стройова підготовка)” побудований таким чином, що враховує вивчення в логічному поєднанні за усіма семестрами загальновійськових, тактико - спеціальних і військово-технічних навчальних дисциплін – теоретичної основи виконання типових завдань діяльності на первинних офіцерських посадах і основи практичного навчання виконанню цих завдань технічними засобами прийнятими на озброєння в підрозділах і частинах видів і родів військ Збройних Сил України.

Військово-професійна спрямованість навчання військових фахівців забезпечується застосуванням методу проблемно-пошукового подання навчального матеріалу і нормативного обґрунтування практичного навчання. Цей метод реалізується дотриманням положень вибіркової частини освітньо-

кваліфікаційної характеристики випускника факультету щодо відповідності змісту і повноти набутих курсантами вмінь службово-бойовим функціям та типовим завданням діяльності на первинних офіцерських посадах за призначенням.

Засобами реалізації військово-професійної спрямованості дисципліни “Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (в тому числі стройова підготовка)”, окрім вказаних, є визначені спеціалізовані аудиторії, обладнані сучасними технічними засобами навчання і інформації, ПЕОМ, і Статути Збройних Сил України.

Методи контролю:

Методи вхідного контролю;

Методи поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес контроль, виступи при обговоренні питань на групових заняттях, комп’ютерне тестування;

Методи модульного (рубіжного) контролю: контрольна робота, тестування, контрольне завдання;

Методи самоконтролю: питання самоконтролю;

Методи підсумкового контролю: екзамен.

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності курсантів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних курсантами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Контроль успішності та якості підготовки курсантів включає:

вхідний контроль;

поточний контроль;

самоконтроль;

модульний (рубіжний) контроль;

підсумковий контроль.

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до курсантів на початку вивчення дисципліни та навчального семестру.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки курсантів із навчальних дисциплін, які забезпечують цю дисципліну. Він проводиться на одному з перших занять за завданнями, які відповідають навчальному матеріалу попередніх дисциплін.

Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах спільно з викладачами кафедр попередніх дисциплін. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги курсантам, коригування навчального процесу.

Поточний контроль - оцінювання теоретичних знань і практичних навичок курсанта з конкретного змістового модуля (логічно завершеної частини навчальної дисципліни). Проводиться викладачами на всіх видах навчальних занять.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються кафедрою. Основні форми поточного контролю: усне опитування, письмовий контроль, виступ на груповому занятті, тестування в т.ч. із застосуванням ЕОТ, практичне виконання засвоєних елементів.

Основна мета поточного контролю - постійне отримання викладачем інформації про якість засвоєння курсантами матеріалу навчальної дисципліни, перевірка готовності курсантів до виконання наступних навчальних завдань, а також управління їх навчальною мотивацією.

Результати поточного контролю використовуються для коригування методів і засобів навчання та враховуються на заліках і екзаменах.

Кількість балів для визначення результатів поточного контролю залежить від рівня знань курсанта, вміння використовувати їх при виконанні практичних завдань і нормативів, володіння методикою проведення занять з особовим складом, навичок роботи з електронно-обчислювальною технікою тощо.

Результати поточного контролю фіксуються в журналі обліку навчальних занять наступним чином: у чисельнику - по 4-бальній шкалі, в знаменнику - кількість балів, яка відповідає даній оцінці по 100-бальній шкалі.

Самоконтроль призначений для самооцінки курсантами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретного розділу (теми) навчальної дисципліни.

З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у завданнях на самостійну підготовку передбачаються питання для самоконтролю. Більша ефективність самоконтролю забезпечується спеціальними програмами самоконтролю та самооцінки, які є складовими частинами електронних підручників та автоматизованих навчальних курсів.

Самоконтроль здійснюється у формі тестування на ПЕОМ за тему, розділ, навчальну дисципліну.

Модульний контроль полягає в оцінюванні результатів навчання курсантів із вивчення навчального матеріалу блоку змістового модуля за результатами поточних контролів і контрольних заходів.

Структура завдань, система проведення модульного контролю та критерії оцінки рівня знань, розробляються кафедрою та визначаються в програмах

(робочих програмах) навчальних дисциплін. Він проводиться у тижні для контрольних заходів відповідно до графіку навчального процесу.

Модульний контроль є обов'язковим. За результатами поточного контролю курсант не може бути звільненим від модульного контролю.

До модульних контролів курсанти допускаються без будь-яких обмежень. Критерії оцінювання результатів виконання завдань за контрольний захід доводиться до відома курсантів перед початком його проведення.

У разі порушення курсантом встановленого порядку здійснення контрольного заходу (списування, підміна завдання, використання недозволених матеріалів чи засобів) викладач відсторонює цього курсанта від виконання завдання, робить позначку в журналі обліку навчальних занять, оцінює його роботу в нуль балів (незадовільно).

Курсантам забороняється обмінюватись інформацією у будь-якій формі, або використовувати інші матеріали та засоби, крім дозволених.

Курсант, який на модульному контролі отримав оцінку “незадовільно”, повинен скласти його повторно і отримати позитивну оцінку, в іншому випадку він до підсумкового контролю не допускається. Курсант не може повторно скласти модульний контроль з метою підвищення оцінки.

Відмова курсанта від відповіді на білет (тест) оцінюється як незадовільна відповідь. Форми модульного контролю: усне опитування; письмовий контроль; тестування (в т.ч. із застосуванням ЕОТ); виконання практичних завдань. Модульний контроль проводиться в ході одного із навчальних занять наприкінці вивчення змістового модулю протягом 90 хвилин у вигляді контрольної роботи.

Розроблені для проведення білети (тести) повинні забезпечувати перевірку теоретичної та практичної підготовки тих, хто навчається.

Для проведення модульного контролю та оцінки якості засвоєння змісту навчання для кожного змістового модуля встановлюється максимальна кількість балів – 100, яку може набрати курсант під час навчання та за результатами контрольних заходів.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованих заліків та екзаменів в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Форма проведення контролю (усна, письмова, комбінована, а також шляхом тестування з використанням технічних засобів), зміст і структура контрольних завдань, білетів, перелік матеріалів, користування якими дозволяється курсанту і критерії оцінювання обговорюються на засіданні кафедри і затверджуються начальником кафедри не пізніше ніж за місяць до початку складання контрольного заходу. Названі матеріали дійсні протягом

навчального року, вони є складовою навчально-методичної документації з дисципліни і зберігаються на кафедрі. Можливе поєднання різних форм контролю.

Оцінка за диференційований залік, екзамен вноситься у екзаменаційну відомість, додаток до диплома і вважається остаточною, навіть, якщо вона менша за підсумкової оцінки за вивчення дисципліни

Розподіл балів, які отримують курсанти

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності курсанта

1-2 семестр Кредитний модуль 1								3-4 семестр Кредитний модуль 2				5-6 семестр Кредитний модуль 3			Екзамен	Сума (R)
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5	Змістовий модуль 6	Змістовий модуль 7	Модульний контроль	Змістовий модуль 8	Змістовий модуль 9	Змістовий модуль 10	Модульний контроль	Змістовий модуль 11	Змістовий модуль 12	Модульний контроль		
1	1	1	1	2	2	3	9	3	4	1	12	2	3	15	40	100

Таблиця 2. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Значення R	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
65 - 79	C	
55 - 64	D	
50 - 54	E	
35 - 49	FX	незадовільно
1 - 34	F	

Основна література:

- Закон України “Про оборону України” .
 - Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” .
 - Статути Збройних Сил України.
 - Наказ МО України від 24.10.2016 р. № 553 “Про затвердження Інструкції про організацію вартової служби у ЗС України”.
 - Наказ МО України від 09.12. 1997р. № 451 “Про затвердження положення про охорону та супровід військових вантажів при їх перевезенні залізничним і водним транспортом”.
 - Наказ НГШ від 07.04.2017 р. № 124 “Про затвердження Інструкції з діловодства у ЗС України”.
 - Наказ МО України від 16.06.1997 року № 300 “Про затвердження Положення про військове (корабельне) господарство Збройних Сил України” (зі змінами).
 - Наказ Міністра оборони України від 29.06.2005р. № 359 “Про затвердження Інструкції про організацію обліку, зберігання і видачі стрілецької зброї та боєприпасів у Збройних Силах України” (зі змінами).
 - Наказ Начальника Генерального штабу ЗС України від 02.03.2000р. № 13 “Про затвердження інструкції про порядок оцінки служби військ у Збройних Силах України”.
 - Методичний посібник з основних питань організації повсякденної діяльності військ (сил).
 - Навчально-методичний посібник “Управління повсякденною діяльністю підрозділів”.
- Методичний посібник “Стройова підготовка”. Розроблений у відділі розробки статутів та програм управління бойової підготовки Командування Сухопутних військ Збройних Сил України за загальною редакцією генерал-лейтенанта Дячука Г.І. – Київ, 2002.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. – Перелік дисциплін

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни.

Семестр	Змістові модулі, форми контролю успішності навчання
1	ЗМ 1; ЗМ 2; ЗМ 3; ЗМ 4.
2	ЗМ 5; ЗМ 6; ЗМ 7; МК 1.
3	ЗМ 8; ЗМ 9.
4	ЗМ 9; ЗМ 10; МК-2.
5	ЗМ 11; ЗМ 12.
6	ЗМ 12; МК-3; Екз.

Провідний лектор:

Старший викладач кафедри тактико-спеціальних дисциплін

підполковник

П.Пономаренко